



SUMARI: *Paisatges espirituals. Florida d'ametller, per Oriflana. — El talent amagat, per Josep Cardona, pure. — Lietra. — La platura francesa del segle XIX, per Francesc Pujols. — Poesia Catalana. Sonet, per Joan Arús. Els cavalls d'Oreas, per Lluís G. Pla. Cançons de noces, per Jordi Pons. La dolcesa que més dura, per J. Vives i Borrell. — Artistes sabadellencs. Joan Vila Cinca, per Joan Matas. — L'Idioma i el teatre. — Teatres. — Els pobles, el pensament i els homes de fora, per Enric Bagué. — Bibliografia.*



PAISATGES ESPIRITUALS

FLORIDA D'AMETLLER

E'l pretèrit als homes del segle sols ens és mostrat per les obres belles que és dir per les obres perfectes. S'esvaeix la pompa, s'oblida el triomf d'una oportuna banalitat i queda reduïda al no-res del record una gesta de pledejadors...

Procurem que les nostres coses no sien transitòries com un bòlit rutil·lant que travessa fugaç fent una estela meravellosa que es fon sens donar-nos temps per a contemplar-la; perquè cosa fràgil serà aquella que no pugui suportar l'esguard conscient i l'anàlisi. Si no devem obrir la boca per a dir una paraula sense contingut expressiu, quin moment més pur i més solemnial no deurem escollir per a escriure un pensament, esculpir un bloc de pedra, fer vibrar un cant nou en les cordes d'un clavicordi, plasmar una actitud o donar un consell apaïbagador a una ànima exaltada! Res no restarà del nostre pretèrit anys a venir si no hem trobat aquest inefable instant de creació que fa les obres eternes i que els anys les sublimen amb un nimbe de veneració. Dels artisans Xenius ha dit que res no en restaria sinó l'obra ben feta.

Cal que desprecïem les petites vanitats del segle, de l'època, de l'hora, de l'instant, per a què els nostres fruits sien oferts a taula en just estat d'assaonament quan el tast sia venturós i la sabor perdurable. No siguem impacients de florir com l'ametller que ho fa en ple hivern que el colpeix deixant-lo exhauste de fruit, i en la damnació d'un vegetar floridor però estèril.

ORIFLAMA.



EL TALENT AMAGAT

No hi ha molts anys que visití Avià, poblet encastellat a una hora escassa de Berga, i de primer entuvi, en sa Casa Rectoral, em feren seure en una antiga poltrona, bo i dient-me : —Aquí segué Carles d'Espanya poques hores abans d'ésser tirat daltabaix del Pont d'Espia. D'açò va venir que em sentís encuriósit de sapiguer coses d'aquell home, de qui parlaven els vells muntanyesos com d'un petit Napoleó.

—Oh, feia un avi : digueu el que volgueu d'ell, però pla bé va escombrar els lladres i malfactors de la nostra terra.

—Bé, repetia un altre : aquell home no es pot abonar, era un bàrbar, no tenia cor ni melsa. Afigureu-vos que per una mentida, va fer esquarterar a un traginer, que restà penjat en quatre troços durant molt temps als Quatre Camins, fins que fou crosplit per les òlives.

I a la carnicera que li tallà de l'anca tanta carn com mancava de pes a la racció comprada per un soldat?—feia un altre.

Un jorn—seguia el Rector— es feu dur de La Pobla a Bagà amb un baiard portat per quatre homes i, a l'aixecar-se, com ensonyat, diu que li sentiren mormolar : *¡Qué pájaro se levanta!*

Oh, sí que era bon ocell, sí, viu com la tinya—replicava el més vell. No hi havia pas qui li amagués l'ou. Un jorn se les tingué amb el rector de Vallcebre, que passava per molt savi, i no havent-lo pogut collir, com volia, el posà a prova, enviant-li a dir amb to irat : Si dintre vuit dies no em responeu a tres preguntes, em reservo dir-vos què serà de vós. Vull sapiguer quant pesa la terra, quant pot valer

la meva persona i fins a on allarga el meu pensament.—

El bon rector que coneixia les tretes d'aquell home, no cal pas dir si en passà de neguit. De la església a la sagristia, de la sagrera al fossar i amunt i avall de la sala, tothom s'adonava què estava anguniós, que el seu caminar era de passar-n'hi una. Sovint el veien rasant-se el cap i no mancava qui deia que es tornava boig. Per fi el campaner cercà una ocasió per a dir-li : —I doncs, què té, senyor Rector ?

—Què?... què tinc?... que et vas a quedar sense rector.—I li explicà a cau d'orella tot, fil per randa, acabant bo i dient-li: Mira, si demà vespre no torno, ja pots tocar a morts per mi.

—No, caratsus, que no serà així—feia el campaner—car jo soc capaç d'arranjar-ho tot. Em vol deixar fer?...

—Digues.

—Des d'ara, llevat de dir missa i confessar, el rector seré jo. Deixi'm la sotana i la teula i amb quatre salts soc on convinga a respondre per vostè a les capcioses preguntes. Li dic que el faré quedar bé.—

I amb un santiamèn el campaner apareixia vestit de rector. Camí enllà de Berga, anava rumiant com respondria a l'home de la por, quan coneix per l'acompanyament que porta, ser ell qui s'apropa, sortint de la vila. Li ve com un tremolor, que no li passa fins que ja davant d'ell el veu somriure. Senyor, —fa el campaner treient-se el barret— aquí em teniu a vostres ordres per a respondre com millor puga i sàpiga un pobre rector de Vallcebre.

—Ah, vós sou? — li diu Carles d'Espanya, amb cara ferrenya i mirada torva. A veure, quant pesa la terra?

—Ah, Senyor, prou ho he rumiat tots eixos dies i per dir-ho fixament i poguer-la pesar en net, he anat esperant que vostra poderosa persona en tregués els rocs com calia, i pel que es veu no ho ha fet. — El petit Napoleó mig-riu i ho dissimula, afegint tot seguit: Vaja, no perdem temps; quant pot valer ma persona?

—Senyor, per aquí diuen que més que un governador, sou un vi-rei de Catalunya i el que podeu valdre s'ha de mesurar per l'estima en què us tinguen els bons vassalls. Hom diu que s'ha posat a preu la vostra vida pels contrabandistes i bandolers i ni he volgut saber quant ne donaven, pensant que de Crist, rei de cels i terra no en varen donar més que trenta diners. Si us comparo amb ell, no trobo xifra per a posar preu a vostra persona. — Diuen que Carles d'Espanya va tombar el cap a aquesta sortida i que fins es mossegava el llavi quan feu la darrera pregunta tot dient: I bé, què és doncs, el que penso jo ara?...

—Ah, Senyor... penseu, penseu... veritat que penseu ara que esteu parlant amb el pobre rector de Vallcebre?...

Ell fa que sí amb el cap.

—Doncs allarga molt poc vostre pensament, car jo no soc tal rector, sinó el campaner. —

I aquell home cantellut que feia tremo-

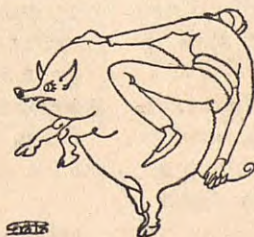
lar les pedres i de qui mai ningú s'havia pres una franquesa, mirant-se'l de cap a peus, li deia somrient: —Ves, digues al rector que t'apugi el sou, però fes-li avinent que em reservo...

—Senyor, no us reserveu res per a ell, tot per a mi; car llevat del vestit que porto i que ell m'ha deixat, no té el rector art ni part en la tramoia.

Carles d'Espanya aleshores ho entengué tot, i treient-se paper i ploma de l'infern del jalecu blau que usava, escrivia per a què ho dugués al rector: Us ordeno i mano que escorcolleu a aqueix home, portador de la present, fins que li trobeu el talent amagat, baix pena de què ell sigui el rector i vós el campaner. —

El rector estones ha que l'esperava i a l'arribar i sentir-lo explicar, el convidà a fer ressopó. Llegint i rellegint la missiva que rebia, entengué de sobres el manament i començà a fer estudiar al campaner qui s'anà tornant tan saberut, que en poc temps li passà al davant en lletres i picardia. Hom diu que amb carrera curta i tot arribà a ser canonge i que era present a Avià, el vespre abans de què Carles d'Espanya fos lligat sobre un ase i portat a cegues al pont d'Espia per ésser tirat de traidor i pels seus, daltabaix. I fins es creu que si tingué tan mala fi, fou per no creure els consells de qui el petit Napoleó havia descobert, primer que ningú, el talent amagat.

JOSEP CARDONA, PVRE.



L L E T R A

Car amic : La teva última, alhora que sorprendre'm em va punyir en el fons de l'ànima. Mai hauria pensat que Dolors sigués capaç de cosa que no qualifico per no ésser cruel. Complint el que em demanaves, ahir, parlant discretament amb ella li vaig notar que estava terriblement neguitosa una volta vaig posar ton nom en mos llavis, i li causà l'efecte d'una injecció. Vaig dissimular, i gosí torturant-la amb ma conversa parlant d'amors fatídics.

Després, prenent un altre caire la conversa i, essent benèvol, em digué que dintre breus dies vindria un seu amic, jove molt simpàtic, que tindria tant de gust en presentar-me'l, li vaig remerciar, i tot seguit vaig comprendre la causa per què t'abandona, i més sentint de la seva mare la satisfacció amb què parlava d'aquest jove que es diu Rafel.

Això quasi em va indignar. Vaig comprendre que era més d'un prometatge terrible, d'aquests de conveniència que s'estava preparant amb aquell jove que aviat vindria.

Volia parlar-li més de tu, a veure si m'explicava quelcom de la lletra cruel que et va enviar, però entenguí que no era convenient.

L'aire fresc ens feu alçar del banc on parlàvem. Ens despedirem, m'allargà la mà perfecta, em fità els seus ulls esplèndits, negres i observadors — aquells ulls estupendes que tant t'encisen — i partí.

Volia acompanyar-la; s'hi oposà i corregué graciosament a ajuntar-se amb la seva família.

Maquinalment em vaig assentar; la muntanya al davant meu prenia una forma fantàstica, agegantada; titil·lava alguna estrella, s'encengueren els llums i cantà un gripau.

A l'ensem, però, t'haig de donar una grata nova. Maria em recomana t'envii molts records afectuosos. Ho faig gustós i crec que et plaurà molt.

Fou ahir que porugament m'ho recomanà; feia alguns dies que endavinava que volia dir-me quelcom i no gosava, i anit, passejant-nos sols, m'ho digué.

Llavors se m'escapà de dir-li ço que t'apesarava a tu i se n'alegrà infinitament amb perdó teu.

Crec que no et desplaürà aquesta confidència tenint ja en ella molta voluntat, i sent tan simpàtica com és i d'una bellesa soperba.

M'alegro infinit de les altres noves que dónes sobre ma ciutat.

El cas de què Angelina no volgués ballar en el Cassino perquè jo no hi era, m'orgulleix moltíssim, i estic més convençut del seu amor. Seguidament li vaig escriure donant-li les gràcies i pregant-li fés el que li plagués; penso em contestarà prompte. No obstant confio veure-la aviat, puix un d'aquests dies vindré a aquesta i parlarem llargament; creu que en tinc molt desig, puix encara que tingui de venir Angelina aquí, no podria pas esperar tranquil·lament; no obstant em quedaré uns quants dies més a veure si ve aquell jove tan simpàtic que m'ha despertat una irònica curiositat.

Ton amic em ve a buscar per anar a fer nostre passeig nocturn acostumat; em plau molt, és un xicot de molta cultura i d'una conversa agradosa.

En la soletat de la nit ens comuniquem sincerament les frisances del nostre cor.

Adéu, records per nostres amics, i disposa de ço que t'interessi de ton

ESTEVE.

Montserrat, 26 de juliol 1920.

LA PINTURA FRANCESA DEL SEGLE XIX

Tots els pobles de la terra que figuren en l'història coneguda i que han fet florir i granar l'arbre artístic que són quasi bé tots, per no dir tots, perquè l'arbre de l'art està més arrelat del que sembla, han buscat el camí i la manera d'arribar a la forma perfecta de la bellesa, perquè encara que només l'hagin trobada els grecs de l'antiguitat, que són el poble artístic per excel·lència, això no vol dir que no l'hagin buscada tots nit i dia amb afany i desfici i si no hi han arribat és perquè no han pogut o perquè no han sapigut més.

Les fórmules canòniques que donen o poden donar la forma perfecta i definitiva de la Bellesa artística tal i com la somnia i la desitja la naturalesa humana que ens caracteritza a tots, han anat fent el camí que han pogut per assolir la perfecció que es busca, fins que el segle XIX, o sigui la centúria passada, que és el segle que ha fet més per arribar a totes les perfeccions, van anar esdevenint fórmules sense vida, perquè pujant, pujant, i acostant-se a la perfecció van anar perdent el suc vital que serveix per sucar i mullar l'emoció estètica pura, que viu de la vida, perquè és vida, i de la mateixa manera que carn fa carn i vi fa sang, vida fa vida, i davant d'aquesta pèrdua que és de plànyer, de l'element vital, va venir França i buscant un remei per tornar-lo a trobar, costés el que costés i caigués el que caigués i en-

cara que el remei fos pitjor que la malaltia, va començar a rompre motlles i va buscar l'emoció pura estètica trocejant les fórmules canòniques preconitzades per la Acadèmia de Belles Arts, que és l'institució que les guardava i conservava, i trencant i fent-ho tot a troços, pensant que mort per mort més valia que l'art es perdés per sempre que no que anés seguint el camí que seguia, va ficar la mà al niu de la vida, enfonzant el braç fins al colze, per posar-la a les obres d'art que ha produït i produeix modernament, posant-se d'aquesta manera el cap damunt de la pintura renovada, fent materialment el contrari del que va fer el poble grec, o sigui que així com la Grècia va buscar i trobar la forma pura per posar-hi la vida com el que es posa una flor al pit, França ha destruït la forma per arribar al cor de la vida i així tenim, que per acabar, podem dir que França, que modernament ha fet el contrari de la Grècia antiga, ha sigut el primer poble de l'història que s'ha apartat de les fórmules canòniques acadèmiques estètiques perquè ha volgut sistemàticament, perquè els altres pobles que no les han complertes no les han complertes perquè no han pogut, com dèiem al començament d'aquest article i ara ho repetim a l'acabament.

FRANCESC PUJOLS.

P O E S I A C A T A L A N A

SONET

De Joachim de Bellay.

*Els poetes són folls, diuen els cortisans.
I és cert. Mes un poeta de replicar-los gosa :
Aixís i tot, vosaltres teniu alguna cosa
d'aquest humor, que és propi de tots els sers humans.*

*Més això que en vosaltres domina, cortisans,
és en altres diverses accions que s'exposa;
folls en vers som nosaltres i vosaltres en prosa :
això és l'únic que ens fa, uns d'altres, dissemblants.*

*Si a vosaltres la Cort us és més favorable
el vostre nom no és, com el nostre, durable;
l'honor és per vosaltres, però també el neguit.*

*Us rieu de nosaltres, i fem cosa parella;
mes, si tot ço que es diu s'envola per l'orella,
el temps no pot, en canvi, desfer ço que està escrit.*

JOAN ARÚS, trad.

ELS CAVALLS D'OREAS

*Vui cantar el triomf dels teus cavalls
Oreas corredor. Rampant quadriga
voladora i rebel que el sol castiga
amb el colp del dels rems. Els teus brivalls
corcers lacedemonis braus, trotaires,
remembren els rabents i voladors
poltres selvàtics del carro dels aires.
Dintre els núvols de denses polsagueres
envaïts en escumes i bromeres,
triomfen tos cavalls quan tu els afües
amb la regna tivant i el crit selvàtic
i amb el trident que es caragola, aspàtic,
en la rojor sagnant de ses carns nues.*

LLUIS G. PLA.

CANÇONS DE NOCES

A JOAN ARÚS.

*Amic, et sigui l'amor
com una fruita daurada
que dona a la boca el gust
dels dies que l'han besada
i sentiràs en l'abraç
de la dolça casolana
perfum de ta joventut
i un bes de la teva mare.*

* * *

*Ara en ton casal novell
l'amor et pari la taula
de pa blanc i fruita d'or
i clarors a banda i banda :
a la dreta un raig de sol
desmaiànt-se en l'estovalla,
l'esposa a l'altre costat
aclariant tota la casa.*

JORDI PONS.

LA DOLCESA QUE MÉS DURA

*Mon cœur est embaumé d'une odeur immortelle.
LECONTE DE LISLE.*

*Ara que ja no et veig, estàs en mí,
que en la pura quimera agosarada
recordo l'afalac de ta mirada
i el goig que ton amor me feu sentir.*

*En qualche sojornar del meu camí
jamai ta advocació serà oblidada,
que ta beutat harmònica i lloada
través mon averany me fa estremir.*

*Perquè més lleu me sigui el sofriment,
reviu així, del somni al sentiment,
ungida en la virtut enfervorida*

*que l'ansia del teu viure atolondrat
me porta un grat anhel insospitat
i et tinc com una imatge indefinida.*

J. VIVES I BORRELL.

Del llibre « Preludis Lírics ».

ARTISTES SABADELLENCES

JOAN VILA CINCA



L'aspecte més rellevant d'aquest artista sabadellenc, és la seva labor d'ensenyament.

Professor d'intel·ligent i senzilla preceptiva, En Vila Cinca no té els amaneraments rutinaris de l'academicisme, però tampoc actua, amb ses lliçons reflexives, damunt de certes llibertats perniciosos d'escola que han sigut, en mig de la febrilitat de l'actual modernisme, l'origen d'aquesta mal guisada samfaina del cubisme

i d'altres modalitats pictòriques encara més buides de finalitat artística i de virtut estètica.

Persuadit del contratemps assenyalat, ha sigut sempre habitual a En Vila Cinca, conduir a sos deixebles pels viarany més planers a llurs facultats temperamentals, per tal que així puguin servir intacte un sistema ben personal de concepció artística i una manera seriosa de interpretar sense mesquinesa els bells conceptes de l'Art.

Fer artistes de debò, que no imitadors falaciosos, ha constituït en ell una divisa profitosa d'honrat ensenyament i un mètode de sana orientació inicial.

Té altrament ben arrelada la creença de què l'Art no es compona únicament de fragments més o menys agradosos a la vista, sinó de totalitats de conjunt que suscitin, a causa d'aparèixer construïdes amb valentia i d'oferir un contingut depurat de bellesa, tota una floració de sentiments reconfortants i elevadors, encaminats a reforçar el pur prestigi de les Belles Arts, el concepte enlairat de les quals, infiltra a les persones que integralment el reconeixen, bonesa d'ànima inefable...

En Vila Cinca creu que l'art a fragments és l'art veritable. I té raó, explicant-ne l'exemple de la manera següent: «Una clavellina que emergeix d'un test oferint generosa uns clavells encesos com el foc; un roser que dóna ses últimes roses en el fons d'un jardí tot amarat de llum; una agonia de lliris sota una celstia de brillantors esmaltades; un taronger de verdor metàl·lica i constel·lat de punts daurats, i uns ametllers en flor, posem per cas, són

temes de color realment força interessants, però no són pas motius encara prou intensos per a fer vibrar el nostre esperit en altes sensacions artístiques. Que tot això — expressa raonadament En Vila Cinca — són aspectes inestructurats i llampants de la Naturalesa, mes no són la Naturalesa pròpiament dita, estenent a davant nostre el seu magnífic imperi. Perpetuar de la Naturalesa no pas son llustre purament exterior, sinó recollir-ne amb visió exacta sos elements de general harmonia i edificar-ne en estructura, color i sensibilitat, son condensat i expressiu encant, és ço que el veritable pintor deu tenir que reflexar vigorosament damunt la tela. Que el paisatge, primer que sa bellesa exterior, té una ànima. I què de coses diu l'ànima del paisatge en les seves remors plenes d'eternitat!... Cercar aquesta ànima i donar-li conscientment, amorosament, una expressió exemplar de vida, és la ruta fent via

per la qual, s'arribarà a les grans plasmas de Bellesa i a fer perdurable i humana una obra d'art. »

Tals miraments amplíssims d'artística orientació, ha preconitzat sempre l'antic professor de nostra Escola d'Arts i Oficis. És per això que el seu nom, altament representatiu a Sabadell, té la ben expedita significança d'una valor educadora admirable i digna per tots conceptes de què la ciutat, complint un deute de merescuda gratitud, n'hi faci un dia afectuosa i ben sincera reconeixença.

Cal parlar també d'En Vila Cinca en les seves funcions independents de notable i ben orientat pintor, però aquest altre aspecte de la seva personalitat artística, ja el tractarem més detingudament altre dia.

JOAN MATAS.

L'IDIOMA I EL TEATRE

Després d'ésser el teatre la font educadora on van a omplir-hi la seva copa tots els estaments socials, és forçós senyalar que la seva aigua té un gust sabrosíssim si quan els que actuen i accionen, és a dir, els còmics, ho fan en la llengua pròpia del públic que els escolta. Perquè llavors no és sols el gest i l'acció que entra pels ulls, sinó la música de les paraules que tradueixen tota la variada gamma de sentiments, que amb el ritme cordial i senzill de la veu s'endinzen al cor omplint-lo de sensacions, tan dolces i tan manyagues, que ens recorden haver-les fruïdes quan nosaltres mateixos som actors en la comèdia humana.

I quan algun d'aquests moments arriba,

quan passa per nosaltres una hora que tenim per sublim o lapidària dins la història de la nostra vida, el factor més influent en la seva decissió haurà sigut la parla, l'idioma pel qual hem après a viure i estimar en els llavis de la mare, pel que donem les més riques matitzacions i posem en evidència lo més secret del nostre cor. Per això el teatre català que ha fet en el propi idioma les més grans produccions, té per nosaltres una predilecció i un entusiasme. Amb ell viu una Catalunya potent i poderosa, perquè la veu és la sang que dona força i vitalitat al seu cos. Era ahir que totjust balbucejava alguns mots i mans mercenàries li havien d'agafar les seves per a caminar i ensenyar-li a confe-

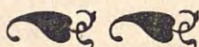
gir les més rudimentàries paraules, però avui, en plena consciència dels seus actes i en ús de raó per a expressar els seus sentiments, se serveix de la llengua pròpia per a parlar en aquesta escola social, ja tan enorme i formidable, com és el teatre. Les produccions que enclouen totes les idees, les obres que mostren tots els defectes humans, són els mestres que parlen cada volta que el teló és alçat a faisó d'una tribuna immensa, i el públic que escolta, que mira i sent, és també l'alumne de cada dia, el deixeble etern que necessita la lliçó que passa per aquells bastidors arbitraris.

I aquesta ensenyança profunditza més si és dirigida per la pròpia llengua ja

que d'altra manera sols és epidèrmica o visual.

En tots els pobles la llengua és l'exaltació de tot lo noble i enlairat: així en tota mena d'art, figurat o escrit, i en major extensió en el teatre. Diem Shakespeare, i és Anglaterra, diem Molière, i és França, diem Mæterlink, i és Bèlgica, diem Ibsen, i és Noruega, diem Hauptmann, i és Alemanya i diem Guimerà i és Catalunya.

Per això nosaltres, enamorats de tot lo propi i majorment de l'idiona que és la nostra riquesa espiritual, creiem en la virtut del teatre català, perquè ell ha d'ésser l'únic que faci viure la nostra ànima i les sensacions que ella procrea, des del breçol fins a la tomba.



TEATRES

EUTERPE.—Darrerament ha actuat en aquest teatre la companyia dramàtica castellana de la primera actriu Conxa Català i el primer actor Antoni Torner. Una companyia molt acceptable en el conjunt i en la presentació de les obres. Mereix els nostres elogis la primera actriu Conxa Català, considerada com una de les més estudioses en la escena castellana. En la comèdia «El Adversario» estigué per tots conceptes notable. El primer actor Antoni Torner, amb tot i reconèixer que és un bon artista, adoleix de certs defectes que no podem acceptar en els nostres temps. No ens plau la seva gesticulació ni la sonoritat que dóna a les paraules, i veu's-aquí el per què segons en quins personatges hi està desencaixat. És un dels actors invariables, sense psicologia ni recurs faranduler. Però cal tenir en compte que l'Antoni Torner és considerat com a un excel·lent director d'escena i per aquesta causa totes les obres que

interpreta la companyia mereixen ésser admirades i aplaudides.

ACADEMIA CATÒLICA. — La incansable secció líric-dramàtica de l'Acadèmia Catòlica segueix donant les tradicionals representacions de «Els Pastorets». Tenint en compte que es tracta d'un pomell de joves que demés del treball quotidià es dediquen a l'art escènic, podem dir que la labor de tots es fa molt estimable. Saben posar l'ànima en els personatges que interpreten i aquesta voluntat és prou per a lloar-los i dir-los-hi: «Avant, entusiastes de la nostra escena!» En cada representació el teatre es veu ple de gom a gom i la mainada — que tant els plau els pastorets —riu alegre i ens recorda aquell temps de la nostra infantesa que no tornarà mai més. És un espectacle aquest que moralitza i expandeix i nosaltres el considerem tan sincer i tan catalanesc, que no podem per menys que recomanar-lo a totes aquelles famílies que es preocupen de la moral i de les bones costums.

Els pobles, el pensament i els homes de fora

Heu's-aquí mantenint-se fa tres anys un règim comunista dintre Europa, el fet que ha il·lusionat a molts i ha encaparrat als fervents de les velles teories de Carles Marx, l'home que havia somiat en la revolució començant per un poble industrial.

Tots hem pogut seguir a Rússia, la terra de les contradiccions i dels grans absurdes, treballant la seva desfeta, amb el zarisme autocràtic que ho era prou amb tota la ingenuïtat de la seva tirania, per arribar a les complexitats desconcertadores del poble manat, amb l'entrada a la guerra mundial de la que n'ha estat la primera víctima.

Les tenebres que seguiren al gran esforç de la lluita, l'atraparen en l'atomisme del pensament i dels ideals ciutadans, sense un partit organitzat que tingués la significança d'una voluntat que s'imposi perquè és la de la majoria. Homes partidaris del zarisme que acabava d'enfonzar-se, gent esperançada amb una democràcia a la faisó de les europees i americanes, homes del que podríem dir-ne avui socialisme ortodoxe, després de la divisió del partit ben definida, entre Ginebra i Moscou, però tothom en el cercle prou restringit del seu egoisme, afegint a tot això mil parers diferents, el vici sectari és un mal antic a Rússia, portaren el triomf de l'únic que podríem nomenar organisme; potser

migrat, de funcionament defectuós, d'unitat indefinida, d'existència gens segura, però organisme, imposant-se a tota altra força, a tot altre parer, perquè és l'únic que viu i que pot fer sentir que viu. El dubte, com ens conten molts testimonis, ha esdevingut avui el turment de molts directors del moviment sovieta; amb tot els cal tirar endavant l'obra començada gairebé inconscientment i amb l'angúnia d'una manca d'orientació perquè els manca una finalitat ben precisada.

Anglaterra potser ens diria que ho ha entès així si li demanéssim pel seu poc escrúpol en tractar amb Rússia. Pel contrari França ha refermat aquests darrers dies, amb el vot de confiança refusat per la Cambra dels diputats al govern Leygues, la seva voluntat decidida d'exigir el compliment del tractat signat a Versalles, així com no mantenir cap mena de relació amb el sovietaisme. Llum, guiatge, esperit en el món d'ara com en el món de sempre França posa avui la força de la democràcia davant del comunisme. Víctima durant quatre anys en les seves catedrals, en les seves fàbriques, en les seves llars i en els seus fills; víctima de la llum que ha escampat pel món, perquè a voltes s'ha socarrimat amb la mateixa flama amb què enlluminava als demés.

ENRIC BAGUÉ.



BIBLIOGRAFIA

LA MARE I L'INFANT I ALTRES POEMES, de Joan Arús.

Aquesta és la darrera obra del nostre amic, el jove poeta de la rima encisera.

Un veritable poema és el primer «La mare i l'infant», que flaira dolces intimitats i l'amor ardent de les mares per llurs infants.

Aquest poema és el millor, intel·lectualment parlant, del susdit llibre. Encara que d'una faisó netament entenedora, és una monjoia intel·lecte alhora que perfectament poètica.

Tots els altres poemes són el caire d'una reacció gloriosa del poeta, que no dubtem assolirà definitivament.

En els temps actuals ço que més diu a favor d'un poeta, és que no estigui influenciat per cap figura de relleu literari. En efecte, en els poemes d'En Joan Arús hi trobem aquesta qualitat; quan més ens plau és quan ens diu allò seu, netament seu, que no s'hi veu tendència a cap escola, en el fons potser fictícia.

Així és que el poeta és en sa veritable personalitat quan ens diu, per exemple, «Diumenge de dol».

D'aquest poeta especialíssim creiem veure pròximament algun notable succés literari. — E. S.

POESIES, de Joaquim Folguera.

En aquest llibre s'hi troba recopilada tota la labor poètica del malaguanyat Folguera, des dels «Poemes de neguit» tots plens de les turbulències i influències pròpies de les primeries i des d'«El Poema Espars» amarat d'una dolça i subtil espiritualitat, fins als poemes inèdits.

Aquests últims—una trentena—demonstren clarament l'alt mestratge d'En Folguera en la poesia. Amarats tots d'una gran profunditat i nimbats amb les resplendors de les imatges—algunes d'elles com les del «Cant del silenci» demostrant una tendència a les revolucionàries teo-

ries del *avantgardisme* francès—es salven completament de tota crítica. Poesies com la ja citada «Cant del silenci», són les que fixen una veritable personalitat.

L'ombra d'En Joaquim Folguera, fina i subtil, quedarà sempre més entre nosaltres. — A. O.

PRELUDIS LÍRICS, de J. Vives i Borrell.

Aquest llibre tan ple de bondats abrandades per sentiments i afectes, ens ofereix l'exultació que el seu autor experimenta per totes aquelles coses que més li plauen i li són més vistoses. Però, amb tot, les seves sensacions no poden arribar fins a nosaltres amb la mateixa força del que les ha viscudes, i és que la poesia d'En Vives i Borrell pot dir-se que és ben seva, essencialment personal. I ens fa dir això l'observar que cuida més la part subjectiva que les coses que el rodejen. Els ulls del poeta dels «Preludis Lírics» miren endintre i no es distreuen en altra cosa i veu's aquí el per què canta l'amor amb l'esperit tranquil, sense elevar-se a un tocom fictici. Diríem que els versos d'En Vives i Borrell són inspirats per a oferir-los a la mateixa inspiració seva, això és, ofereix els cants a la que és la causa del seu cantar, i al fer-ho, experimenta la joia de l'amor i diu: «Jo només sé d'estimar — perquè així la meua vida—sols l'amor l'ha redimida: — jo només sé d'estimar.» —

Es un bell present el que l'autor ha fet a la seva amada «plena de gràcies i de bondats!» I això que En Vives i Borrell diu de la seva amor, podem dir nosaltres del seu llibre ple d'inquietuds fervoroses. — R.

Amb motiu de la publicació del nostre extraordinari, hem rebut nombroses felicitacions d'amics i gent de les arts i les lletres als quals remerciem moltíssim el seu encoratjament a la obra que tenim començada.